

УДК. 141.7

Халецький О.В., доктор філософії, доцент кафедри філософії і політології
ЛНУВМБТ ім. С.З.Гжицького ©

Халецька О.О., аспірант кафедри історії культури ЛНУ ім. І.Франка.

СПАДЩИННА ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЯ ЕЛІТИ

У дієцентричній картині світу ХХ ст. історично-духовна спадщина розумілася, як “величезна книжкова полиця” (Борхес) або “уявний музей світової культури” (Мальро), а успадкування – як “ерудиція”. Наприкінці ХХ – на поч. ХХІ ст. виникає новий творчоцентричний образ світу як “хаосмосу” чи “лабіринту” (Ліотар, Дерріда, Делез, Еко та інші.). Світ не є наявність і даність, а є його творення. Сучасне світотворення є його одухотворення. Одухотворення є безконечним процесом новоозначування, тобто є інтелектуалізацією, здійснюваною елітою.

Ключові слова: інтелектуально-ідеологічна еліта, історизм, історицизм і постісторицизм, свідомісно-духовні чинники розвитку суспільства, інтелектуалізація, успадкування, безконечний семіозис новоозначування.

За вдалим висловом Клагеса людина є направленим до образів оком світу. Наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. у науковій, мистецькій і релігійно-філософській думці виникає новий так званий процесуально-креаціоністський (творчоцентричний) образ світу, відповідно до якого змінюються всі поняття і уявлення про розвиток, духовну спадщину та їх роль у світотворенні. Людина є істота діяльнісна, яка діє перетворююче, отже - свідомо, отже – одухотворююче. Одним словом, людина є істота діяльнісно-одухотворююча Всесвіт. Її покликання і виправдання (антроподицея) – “перетворення космосу на нетлінне (тобто духовне) царство істини, добра і краси” (В.Соловйов), у ноосферу (В.Вернадський, Е.Ле Руа, П.Тейяр де Шарден, М.Моїсеєв, Л.Загороднюк тощо). Оскільки, по-перше, будь-яка людська діяльність завжди опосередкована свідомістю, по-друге, має, за вдалим висловом В.Залозецького-Саса, “світоглядне підпорядкування” і, по-третє, у добу НТР і переходу до інфо-суспільства зростає значення свідомісно-духовних чинників розвитку суспільства [7, 165-168] - все це дає певні підстави розглядати історію як “історію духу”. На зміну “старому доброму історизму” просвітницького і романтичного гатунку приходять історицизм ХХ ст. (В.Дільтей, неогегельянці Б.Кроче, Р.Коллінгвуд, Е.Калер, М.Дворжак, Е.Панфскі, Г.Зедльмайр, А.Тойнбі та інші). У сучасних науково-філософських уявленнях еліта – це особи, які діють 1) активно, 2) творчо і 3) прогресивно. Видами еліти є 1) господарсько-економічна, 2) політична і 3) інтелектуально-ідеологічна. Роль інтелектуально-ідеологічної еліти у розвитку сучасного суспільства постає у тому, що вона 1)

проводить його інтелектуалізацію, 2) виробляє ідеологію і 3) створює соціально-культурні проекти суспільного розвитку [8, 450-451].

Одухотворення світу через свідомісно-перетворюючу людську діяльність в кінцевому рахунку завершується створенням його всезагальних (універсальних) образів. В історично-духовному розвитку людства було здійснено, “від-творено” ланцюг (або прекрасне намисто) образів світу. На етапі первісної родової общини збирачів і мисливців світ уявлявся як Великий Звір, а його виникнення – як упорядкування первісного хаосу, мороку. На етапі первісної родової общини землеробів і скотарів – як Світове Древо, а його виникнення – як породження. При переході до перших великих цивілізацій IV – II т. до н.е. – як сонм (множинність) богів, а його виникнення – як творення, в античній і всій давній філософії так званого “вісьового часу” (Ясперс) сер. I т. до н.е. розвинутого общинно-рабовласницького суспільства – як космос. На середньовічному общинно-феодалному ступені розвитку провідним виступає теоцентричний образ світу, у ренесанс-реформаційній свідомості – антропоцентричний, у новочасну Просвітницьку добу XVII – сер. XVIII ст. – натуроцентричний, у період сер. XVIII – XIX ст. – діалектико (розвитково) центричний і, нарешті, у XX ст. – дієцентричний образ світу (як наукової діяльності у сциєнтистському або художньої – у гуманітаристському напрямках).

У дієцентричній картині світу XX ст. (“мегамашина” Л.Мемфорда) культура визначається як сукупність досягнутих результатів, або сукупність вироблених людством цінностей, результатів діяльності. Історично-духовною спадщиною вважалася сукупність цінностей, освоєна людством: “магічний театр” у Г.Гессе (“Гра у бісер” або “Гра намистин” 1943 р. та інш.) [1]; “вавілонська бібліотека світова” у Х.Борхеса (“Сад розбіглих стежок” 1944 р., “Дім Астерія”, “Абен Хакан аль-Бахрі, загиблий у своєму лабіринті” 1949 р. та інш.) [9]; “голоси мовчання” або “уявний музей світової культури” у А.Мальро (“Голоси мовчання” 1947 - 1950 р.р., “Уявний музей світової скульптури” 1953 - 1954 р., “Метаморфози божественних ликів” 1957 р. та інш.) [3]; “спадщина” у Е.Югнера (“Шлях через ліс” 1951 р., “Тип, ім’я, образ” 1963 р., “Проблема Алладіна” 1983 р. та інш.) тощо. Одним словом, культурна спадщина розумілася як величезна “книжкова полиця” (Борхес), а успадкування - як власне “ерудиція”. Хоча вже Геракліту було відомо, що “багатознанство розуму не навчає”. Отже, культурна спадщина - це велитенська “світова книжкова полиця”, але, по-перше, все ж таки така, що має певні межі, обмежена. По-друге, така сукупність цінностей, яка принаймі вже здійснена, створена, наявна і присутня як данність. При такому розумінні поняття культури, культурної спадщини (все це - “сукупність цінностей”), успадкування - “ерудиції” та інтелектуалізму майже співпадають.

Інтелектуалізм “книжкової полиці” та її успадкування, як “ерудиції” перш.пол. XX ст., на нашу думку, були започатковані А.Франсом (образ Сільвестра Боннара 1899 р.), Ш.Моррасом (“Дорога до раю” 1894 р., збірник поезії “Заради Психеї” 1911 р. та інш.) та особливо Полем Валері (“Вечір з

паном Тестом” 1890 р., наскрізний образ Нарциса у “Альбомі старих віршів” 1917 р., “Мій Фауст” 1941 р.) та інш. Інтелектуалізація величезної світової мистецької культурної спадщини відбулась через неогельянство (Б.Кроче, Д.Джентіле, Р.Коллінгвуд, почасти А.Рігль, М.Дворжак, В.Залозецький-Сас та інш., які розглядали її як прояви загальної “історії духу”), іконологію (А.Варбург, Е.Панофський та інш.), концепцію “осереддя” Г.Зедльмайра тощо. Інтелектуалізм (і, відповідно, “ерудицію”) в українській духовності перш. пол. XX ст. розвивали І.Франко, Леся Українка, А.Кримський (у повісті “Андрій Лаговський” 1905 р., він навіть отримав певне теоретичне осмислення), неокласики М.Зеров (“До джерел” 1926 р.), М.Рильський, К.Філіпович, М.Драй-Хмара, Ю.Клен та “вісниківці”: Ю.Дараган, Є.Маланюк, Л.Мосендз, Олег Ольжич, О.Лятуринська, Олена Теліга, Г.Мазуренко, О.Стефанович, І.Прлявський, І.Колос, О.Гарасевич, І.-Б.Антонич та інш., В.Підмогильний (“Місто” 1928 р.), В.Домонтович (“Дівчина з ведмедиком” 1928 р., “Без ґрунту” 1942-1943 рр., “Доктор Серафікус” 1947 р. та інш.). Цитаделлю інтелектуалізму перш. пол. XX ст. виступив часопис “Крітеріон” 1922 - 1939 р. Т.Еліота, П.Валері, Г.Гессе, О.Хакслі, Д.Джойса, Е.Паунда, Ж.Кокто, М.Пруста, Л.Піранделло, Т.Мана, Р.Грейвза, Вірджинії Вулф, Г.Стайна, А.Мак-Ліша, В.Томаса та інш. Він, здається, першим проголосив утвердження високих стандартів духовності та інтелектуальної опозиції всім недосконалим або недостатньо духовним варварським системам світу. Найбільш повне вираження елітній інтелектуалізм перш. пол. XX ст. знайшов у творчості Г.Гессе, Х.Борхеса, А.Мальро, Е.Юнгера та інш. За вдалим висловом Д.Сатаяни, рівень розвитку народів повинен визначатися не виробництвом матеріальних благ, а кількістю енергії, присвяченої “прикрашенню і культурі уявлення”.

У “надрах” дієцентричної картини світу від сер. XX ст. у релігіно-філософській думці виникає новий – процесуально-творчецентричний образ світу XXI ст. як бого-світо-людського процесу. Щаблями його “утробного” усвідомлення були, по-перше, релігійно-філософські погляди “філософії життя” А.Бергсона (творчий порив і творча еволюція), М.Блонделя (спірітуальний, духовний порив), А.Древса і Л.Ціглера (релігія як самоусвідомлення Бога, здійснюваного у культурно-історичній творчості людини) тощо. По-друге, теїстичний еволюціонізм перш. пол. XX ст. С.Олександера (нізус – творчий порив), А.Уайтхеда (креативність - творчісність), П.Тейяра де Шардена (тканина Універсуму, тенгенціональна і радіальна енергія, ортогенез, пункт ω як христогенез тощо) [4]. По-третє – історіософська концепція А.Тойнбі (Божі окликання і людські творчі відповіді, універсалістська концепція релігії тощо). Відштовхуючись від концепції локальних цивілізацій “філософії життя” О.Шпенглера і долаючи її (світове древо цивілізацій) А.Тойнбі (“Дослідження історії”, т. 1-12, 1934-1961 р.) [6] фактично створює суспільно-історичний аналог теїстичного еволюціонізму Тейяра (“Феномен людини” 1939, 1955 р.) [5] та інш. Геніальний аутсайдер і маргінал Л.Ціглер розвиває (“Мінливість божественних ликів” 1920., “Священне царство німців” 1925 р., “Становлення

людини” 1948 р.) вчення (Г.Гегель, Е.Гартман, А.Древс) про Бога як творчісну силодію, здійснювану в історично-духовному розвитку людства.

Утворення сучасного бого-світо-людського образу започатковує, розвиваючи Г.Гегеля і Л.Ціглера, на нашу думку, П.Тілліх. З одного боку, він, у повній відповідності до старої традиційної богословії, визначає Бога як “чисте буття”, а, з іншого боку, тут же уточнює, що він є “не буття, а якість”, яка полягає в тому, що він є “творча сутність світу” [5, 252-253]. Порівняйте конечно визначення Бога у неотомізмі перш. пол. XX ст. як “actus purus”, “чиста дія” (що відповідає дієцентричному образу світу XX ст.) і тілліховське його визначення як “творчої сутності” (що відповідає вже новому творчочентричному образу світу). Тілліхове вчення (“Кайрос” 1948 р., “Систематична теологія” 1951–1963 р., “Теологія культури” 1959 р., “Християнство і зустріч світових релігій” 1963 р. тощо) про Бога як творчу сутність світу, його теологія культури, вчення про теонію, кайрос та інш. поклали початок, на наш погляд, створенню нової творчочентричної картини світу прийдешнього XXI ст. Цей процес було розвинуто у католицькій теології розвитку або прогресу і найбільш повно обгрунтовано у надконфесійній теології процесу 1960-х – 1970-х р. Ш.Огдена (“Реальність Бога”, 1966 р.) [14], Д.Кобба (“Бог і світ. Християнська природнича теологія”, 1967 р.) [10], Д.Гріффіна, Р.Джеймса у Америці, Н.Пітиндорфа, П.Гамільтона у Англії, Б.Гадяка в Америці і в Україні та інш., які для обгрунтування використовували концептуальний апарат Уайтхеда (“Процес і реальність”, 1929 р.) і Хортшорна. Бог є творчою сутністю світу, який є його самоздійсненням, тобто “тілом Бога”. У підсумку розвитку всієї науково-релігійно-філософської думки (від Г.Гегеля, Л.Бергсона і Л.Ціглера до П.Тілліха, інфляційно-сценарної моделі Всесвіту і процес-теології) Бог визначається як 1) творчісна силодія в уособленому дієусвідомленні, 2) здійснювана в історично-духовному розвитку і досяжна у 3) релігійно-філософській думці. Теологія процесу переконана що таке панентеїстичне (т.з.космологічне) визначення сутності Бога долає обмеженість і неповноту сучасного релігійного модернізму (зведення релігії до моралі). Процес розвитку Всесвіту як космічного організму, який включає в себе суспільно-духовне світосходження (історію) людства (і охоплюється його ноосферою) є проявом вічної самотворчості, самоздійснюваності Бога, власне – бого-світо-людським процесом (поступом). За допомогою такої інтерпретації сутності Бога теологія процесу надає вірі в Бога надконфесійного універсального характеру, що особливо важливо з погляду на те, що релігійна свідомість людства проходить три етапи розвитку: 1) багатобожжя, 2) єдинобожжя, 3) єдинобожного універсалізму (Тойнбі) [6,105-109]. Універсалістська віра в Бога реалізується (здійснюється) в різних творчих актах, які охоплюють буквально всі сфери людської життєдіяльності.

В результаті розгортання від друг. пол. XX ст. НТР у сфері економічній, низки національно- і народно-демократичних революцій 1989-1992 р. у сфері соціально-політичній, нового (універсалістського) розвитку свідомості (віхою якого можна вважати утворення “світової павутини Інтернет

WWW” 1992-1993 р.) людство переходить до нової доби інфо-суспільства, в якому відбувається тотальна інтелектуалізація всіх сфер суспільного життя, різко зростає (власне стає вирішальним) значення духовності, успадкування у соціально-особистісному розвитку [7]. В інформаційному суспільстві через його інтелектуалізацію провідна роль переходить до еліти. Проявами нової, творчецентричної картини світу у галузі науковій стали антропний принцип Картера 1973 р., синергетика Гакена або Пригожина 1977 р., нова еволюційна політекономія тощо. У галузі духовній кін. ХХ ст. знаменувався переходом до пост-модернізму, філософським обґрунтуванням, якого виступив пост-структуралізм Ж.Ліотара (“Стан постмодерну”, 1979 р.) [12], Ж.Дерріда (“Про граматологію”, 1967 р.; “Розсіяння”, 1972 р.) [11], Ж.Делез (“Розрізнення і повторення”, 1968 р.; “Логіка сенсу”, 1969 р.; “Анти-Едип”, т.1, 1972 р. і “Тисячі плато”, т.2, 1980 р. двохтомника “Капіталізм і шизофренія”) [10], У.Еко (“Ім’я троянди”, 1980 р.; “Маятник Фуко”, 1991 р. та інш.) [2] і, почасти, М.Фуко і К.Барта, у якому остаточно формується новий процесуально-творчецентричний образ світу. Світ не є чимось данним (чого вимагає також сучасна наука, наприклад, синергетика або інфляційно-сценарна модель Всесвіту). Світ є його дієтворенням (υβρις, – шаленство творчого процесу за Г.Аренд або М.Фуко) як розвиток (“хаосмос” за Джойсом) всепоступальний, (αναβασις), хвилеподібно (О.Тофлер) - “гілковано” (синергетика) - “різомний” (постструктуралізм Ж.Дерріда, Ж.Дельоза або У.Еко), законотенденційно-імовірнісний, через космогенез літосфери, біосферу життя, антропоносферу дієрозуму, через людину як істоту діяльнісно-свідомісну і розвиток суспільства як історично-духовний процес, через формації, цивілізації і події, через збільшення свідомісно-духовних чинників розвитку суспільства, соціально-культурні проекти, через безконечний семіозис новоозначування і особистісну трансгресію в Еон духовної Вічності у Вирії [8, 452].

Одним із яскравих проявів нової творчецентричної свідомості став перехід до пост-історизму, підготовлений “школою “Анналів” (М.Блок, Л.Февр, Ф.Бродель, Ж.Ле Гофф, Ж.Дюбі, Е.Ле Руа Ладюрі та інш.), неоеволюціонізмом (Л.Уайт, Д.Стюарт, А.Леруа-Гуран, К.Ренфрю та інш.) сер.-друг. ХХ ст. і так званою школою інтелектуальної історії (історії духу) Д.Хайяма, К.Брентона, Р.Странберга та інш. кін. ХХ ст. Сучасний пост-історизм виникає як абсолютизація історизму ХХ ст., у якому “пост-історія” усвідомлюється як нелінійне саморозгортання значень через множинність розмислів (дискурсів). Він виступає у двох різновидах, основоположниками яких є Дерріда і номадичний пост-історизм Делеза або номадизм сингулярностей (одиночностей). Світосходження (αναβασις) усвідомлювалася як циклічність у давньому общинно-рабовласницькому суспільстві, як лінійно-есхатологічний – у середньовічному общинно-феодалному і, як однолінійний – у новочасному XVI–с.XVIII ст., спіралеподібний у с. XVIII–XIX ст. і як хвилеподібно - “гілковано” - “різомний” розвиток у к. ХХ-поч.XXI ст. Пост-структуралістським варіантом богослів’я виступає деконструктивістська теологія (зб.”Деконструкція і

теологія”. 1983 р.) Т.Альтіцера (“Євангелія християнського атеїзму”. 1966 р.; “Самовтілення Бога”. 1977 р.), К.Рашке (“Релігія і образ людини”. 1977 р.; “Алхімія слова”. 1979 р.; “Вторгнення вічності”. 1980 р.), в якій Бог розглядається як вся різноманітність його усвідомлень, дискурс (розмисел) Бога.

У друг. пол. XX ст. була усвідомлена недостатність визначення культури як сукупності цінностей, результатів діяльності. Утверджується нове розуміння культури як способу діяльності в цілому (який включає саму діяльність, її види і результати тощо). Воно, за вдалим висловом Е.Юнгера, становить “нульовий меіредіан культури”. Культурна спадщина розглядається вже не як сукупність культурних цінностей (“світова бібліотека” Борхеса або “уявний музей” Мальро) з певним, по-перше, визначенням і, по-друге, наявним змістом (що відповідало уявленням про світ як присутність, даність), а як “лабіринт” (Еко). “Лабіринт” - це такий “магічний театр” (Гессе), “світова бібліотека” (Борхес), “уявний музей світової культури” (Мальро), “спадщина” (Юнгер) які існують не як визначена наявність, даність, але постійно створюються через безконечний семіозис новоозначування. Одним словом, історично-духовна спадщина - це сам процес її створення. Успадкування не є освоєнням уже існуючих культурних цінностей, але власне його створенням через безконечний семіозис - новоозначення. Передусім, це критичний інтелектуальний дискурс (розмисел) як розмірковування, доведення, сукупність семіотичних дослідницьких прийомів (Фуко). У широкому значенні - розгортання семіозису (знакоозначення) у соціально-культурний контекст або виведення семіозису із соціокультурного контексту (Гоулднер). По-друге, це деконструкція (Дерріда) як створення значень, значеннятворення (т.з. “інвестування суб’єкта”, “герменетичний дрейф” за Еко), новоозначування. По-третє, це нарратив - саморозгортання історично-духовних значень (“номадизм значень” або “бісівська текстура” за Бартом). По-четверте, це сімулякр (Батай) - знак історично-духовного означування. По-п’яте, це різом (корневище) - безкінечний процес (“колона маленьких мурашок, які обходять всі плато”, за висловлюванням Делеза і Гваттарі) новоозначування (“екстатична каббала” за Еко). І, нарешті, як підсумок, по-шосте, це “Лабіринт” (Еко) - світ як новозначування (“сад розбіглих стежок” за Борхесом), семіозис, світ (в тому числі і світ культури) не як наявність даність, а як творчість (“еон різомі” за Еко). Отже, успадкувати - це значить створити. Відбувається перехід від розвитковості до творчоцентричності. Творчість і креативність (творчесність) становить альфу і омегу світу. Світ більше не є щось дане і наявне (порівняйте з давньоіндійською шунья-вадою Нагарджуни кін. II ст.). Світ є світотворення. Світотворення є його одухотворення. Одухотворення є бесконечне новоозначування, тобто світ є семіозис. Так у надрах дієцентричної картини світу друг. пол. XX ст. виникає новий – процесуально-творчоцентричний образ світу XXI ст., який детермінує всі визначення ролі еліти у суспільному розвитку. Через семіозис дійсність перетворюється на творчість. Відповідно, елітистський інтелектуалізм друг. пол. XX ст. - поч. XXI ст. (Місіма Юкіо,

Х.Кортасар, А.Тарковський, У.Еко, Олесь Бердник, Ліна Костенко, В.Шевчук та інші) також носить творчоцентричний характер. На нашу думку, найбільш повне вираження він знайшов у Еко (“Ім’я троянди”, 1980 р.; “Нотатки на полях “Імені троянди”, 1983 р.; “Мандри у гіперреальність”, 1987 р.; “Межі інтерпретації”, 1990 р.; “Маятник Фуко”, 1991 р.; “Острів минулого дня”, 1994 р. [2] та інші). Все що існує передусім мусить бути створеним. Творчість первинна. Все інше є її (тобто творчості) розвитком, який розгортається як поступ. Отже є підстави говорити про розвиток і поступ.

В українському інтелектуальному дискурсі поч. ХХІ ст., на нашу думку, починають розрізнятися два напрямки спадщинної інтелектуалізації еліти: інтелектуальний дискурс шістдесятницького гатунку (часопис “Сучасність” за ред. Т.Гунчака та І.Дзюби, Є.Сверстюк, В.Скуратівський, С.Набока, “Фундація Олега Ольжича”, Д.Павличко, “Просвіта” П.Мовчана, Інститут національної пам’яті під керівництвом І.Юхновського та інш.) і нового, “євроамериканського” західного гатунку (Соломія Павличко, Оксана Забужко, історик Н.Яковенко, альманах “Індоевропа” 1998 р., львівські часописи “Універсум” за ред. О.Романчука 1993 р. і “І” за ред. Т.Возняка, київський часопис “Критика” (чи не навмисна паралель з “Критеріоном” Т.Еліота 1922 р.) за ред. Г.Грабовича і М.Рябчука 1997 р., Н.Зборовська, альманах “Перехід - IV” 2000 р. І.Каганця, Оксана Пахльовська та інші) [8].

Всебічність і глибина суспільних перетворень прямо пропорційна залученій для цього культурній спадщині. Вона виступає, по-перше, як об’єкт перетворень, і по-друге, засіб перетворення як творення нового. Здійснення соціально-культурного проекту світової цивілізації можливе лише через залучення світової історично-духовної спадщини. Світова глобально-ойкуменічна цивілізація створюється через залучення множинноєдної світової культурної спадщини. Оскільки світова цивілізація постає як соборна єдність національних культур, то для України це доба національного відродження і входження до нової світової цивілізації через спадщинну інтелектуалізацію еліти.

Література.

- 1). Гессе Г. Гра в бісер / Г.Гессе. [пер.]. - Харків: Фоліо, 2001. – 510 с.
- 2). Еко У. Маятник Фуко / У.Еко // ч. Всесвіт, 1998. - Ч.4. – 55 с.
- 3). Мальро А. Зеркало лимба / А.Мальро. [пер.].- М.: Наука, 1989. – 410 с.
- 4). Тейяр де Шаден П. Феномен человека / П.Тейяр де Шарден. [пер.]. - М.: Наука, 1987. – 240 с.
- 5). Тиллих П. Избранное. Теология культуры / П.Тиллих. [пер.]. - М.: Юрист, 1995. - 479 с.
- 6). Тойнбі А.Д. Дослідження історії. Том 2 / А.Тойнбі. [пер.].- К.: Основи, 1995. - 401 с.
- 7). Халецький О.В. Культурно-історичне успадкування як детермінанта інтелектуального розвитку особи / О.Халецькій // Філософські пошуки. – Львів, 1998. - Вип. I. (V-VI). - С.165-168;

- 8) Халецька О. Роль еліти у встановленні соціокультурної самовідповідності / О.Халецька // Науковий вісник ЛДАВМ ім.С.З.Гжицького. – Львів, 1999.- Вип. 2. - С.450-455.
- 9). Borges H.S. El jardin de senderos que se bifurcan / H.Borges. - В.Аire, 1941. – P.398.
- 10). Cobb J. God and World / J.Cobb.- Ph., 1967. – P.210.
- 11). Deleuze J. Diberence et Repetition / J.Deleuze. - P., 1969. - P.210; Logique du seus.- P., 1969. – P.378.
- 12). Derrida J. De la grammatologie / J.Derrida.- P., 1967. – P.382; La dissemination.- P., 1972. – P.283.
- 13). Lyotard J.F. La condition postmoderne / J.Lyotard - P., 1979. – P.410.
- 14). Ogden S. Toward a New Theism / S.Ogden // Theology in Crisis: A Collogium on the Credibility of God. – M.C., 1967. – P.60.

Summary

Khaletsky O.V., Khaletska O.O.

HEREDITY-ELITE INTELLECTUALIZATION

In action-centric picture of the world of the 20th century cultural and heritage was considered, in the end, as “a large book-shelf” (Borches) or “an imaginary museum of world culture” (Malroe), and inheritance as “erudition” itself. At the end of the 20th – at the beginning of the 21st centuries appeared new creation-centric image of the world as a “chaosmos” or “labyrinth” (Luthar, Derrida, Delese, Ecko and others). The world is not presence, availability, remoteness. The world is creation. Creation is its inspiration (including). Inspiration is infinite process of new designation, i.e. the world is semiotic. Correspondingly heritage is infinite process and creation via new designation is one of the methods of world creation.

Стаття надійшла до редакції 3.09.2010